วายร้ายบุหรี่

ที่นี่มีบุหรี่ขาย

สสส. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ

มูลนิธิรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่

วายร้ายบุหรี่
ที่นี่มีบุหรี่ขาย

เรื่อง : ครูสุวิมล จันทร์เปรมปรุง
ภาพ : "ต้นข้าว"

จัดพิมพ์/เผยแพร่

มูลนิธิรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่

36/2 ซอยประดิพัทธ์ 10 ถนนประดิพัทธ์
แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพฯ 10400
โทร. 0-2278-1828 โทรสาร. 0-2278-1830
http://www.ashthailand.or.th
email : info@ashthailand.or.th

มูลนิธิรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่

สสส. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ

สนับสนุนโดย

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

สวัสดีค่ะ ยินดีต้อนรับค่ะ
โอ้โฮ มีขนมให้เลือกเยอะ เลย...
ไอ้นู่นก็น่าลอง ไอ้นี่ก็อยากได้
แต่เรามีเงินจำกัด แม่สอนไว้ให้ประหยัด หาอะไรที่เอาไปคุยกับเพื่อนๆ ได้ด้วยดีกว่า

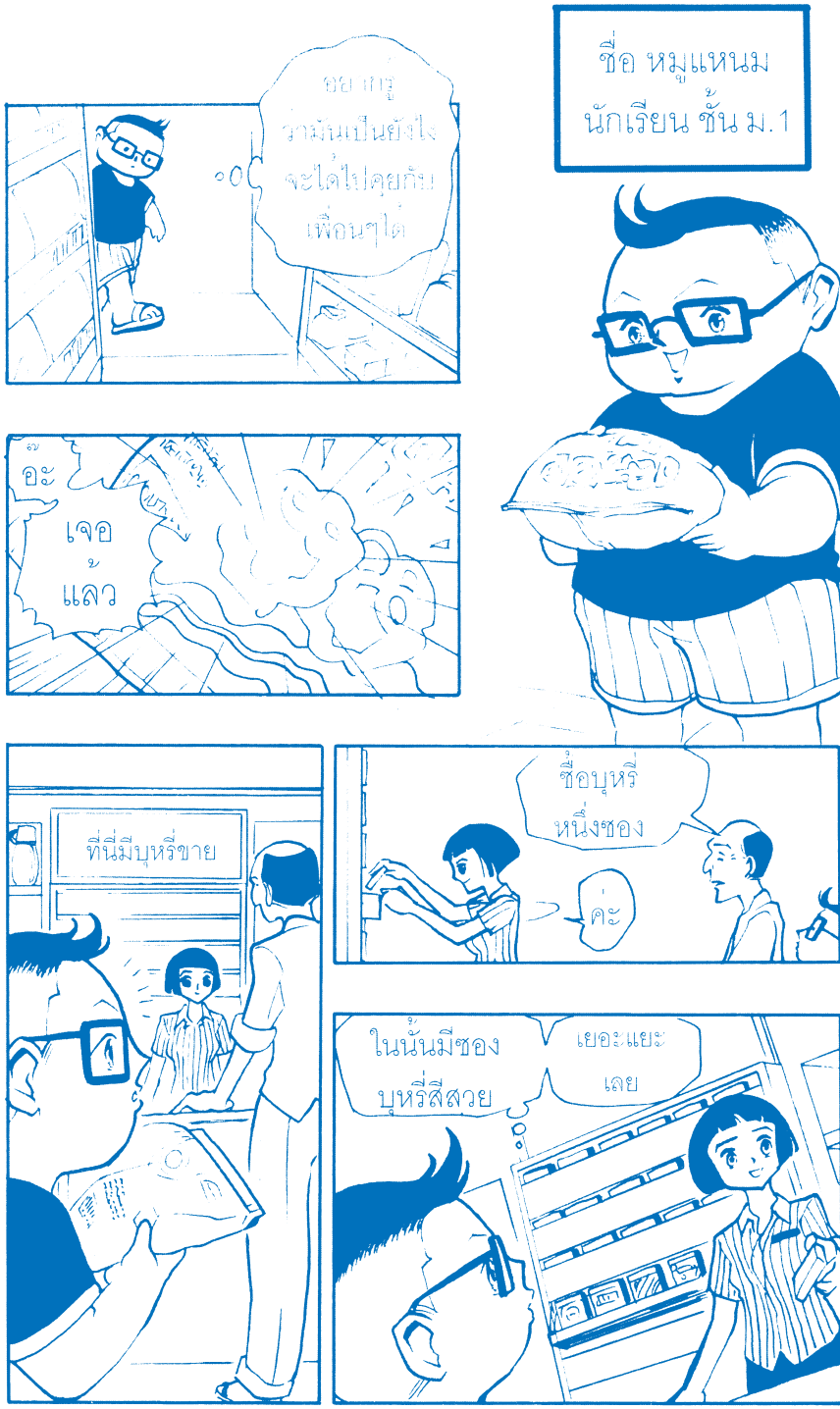
ชื่อ หมูแหนม
นักเรียน ชั้น ม.1
อย่างงี้
ว่ามันเป็นยังไง
จะได้ไปคุยกับ
เพื่อนๆได้
อ๊ะ
เจอ
แล้ว
ที่นี่มีบุหรี่ขาย
ซื้อบุหรี่
หนึ่งซอง
ค่ะ
ในนั้นมีซอง
บุหรี่สีสวย
เยอะแยะ
เลย

ร้านค้าเรา
ปฏิบัติตาม
กฎหมายห้าม
โฆษณา
บุหรี่
เพื่อปกป้อง
เด็กจากการ
สูบบุหรี่ไงจ๊ะ
ปิ๊บ
ขอบคุณ
ครับ
ไม่ต้อง
ใส่ถุงอะ
ช่วยลด
โลกร้อน
เหตุใดจึงห้าม
เด็กสูบ
บุหรี่
ขอบคุณค่ะ
โอกาสหน้า
เชิญใหม่นะคะ
...แต่อนุญาต
ให้ผู้ใหญ่
สูบบุหรี่
ได้หละ

สัปดาห์ต่อมา

พี่ๆ แกนนำ we care จัดกิจกรรมฐานความรู้
" วัยจ๊าบ ดับบุหรี่ " แต่ละฐานจะให้ความรู้
เกี่ยวกับบุหรี่ และหมูแหนมได้ร่วมกิจกรรมในฐานความรู้
เรื่อง "กลยุทธ์การโฆษณาบุหรี่ ณ จุดขาย...

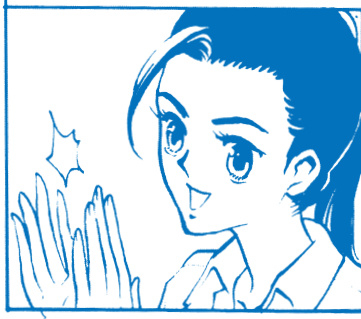

♪ คุณปู่คิตะ คิตะ อยู่เผ่ามิกุ มิกุ มีเวทมนตร์เป็นกุรุกุรุ อยู่เผ่ามิกุ
คือ คุณปู่คิตะ คิตะ ♪

ใช่ครับ
สงสัยมาก
เลย
ครับ เป็นกลยุทธ์หนึ่ง
ของบริษัทบุหรี่
ที่พยายามเผยแพร่
การโฆษณาบุหรี่ใน
ลักษณะแอบแฝง
เพื่อเข้า
ถึงกลุ่ม
เป้าหมายที่
เป็นเยาวชน
ให้มากที่สุด
เนื่องจากประเทศไทย
มีกฎหมายห้ามโฆษณาบุหรี่
ทุกรูปแบบ บริษัทบุหรี่
จึงหลบเลี่ยงด้วยการ
กระทำต่างๆ
เช่น
ติดราวธงที่มียี่ห้อบุหรี่
ไว้หน้าร้าน หรือ
จัดทำสติ๊กเกอร์
โลโก้บุหรี่ที่
สะดุดตา
เพื่อนำไปติด
ไว้ ที่ตู้โชว์
บุหรี่
แปะ
หรือจัดเรียง
ซองบุหรี่ให้มีสีสัน
หลากหลาย
เพื่อดึงดูดความ
สนใจจากลูกค้า
ทุกคนที่เข้าร้าน

ส่วนใหญ่ร้านค้าสะดวกซื้อ
จะจัดวางตู้โชว์บุหรี่ไว้
ด้านหลังโต๊ะเก็บเงิน
บุหรี่
โต๊ะเก็บเงิน
ลูกค้า
เพราะเป็นสิ่ง
ลูกค้าพึงระ
ต้องมาซื้อ
ณ จุดนี้
ก่อนนำสินค้า
ออกจากร้าน
ทั้งนี้เพื่อให้ผู้บริโภค
ทุกคน โดยเฉพาะ
เยาวชน คุ้นตา เคยชิน
และรับรู้ว่าบุหรี่เป็น
สินค้าชนิดหนึ่งที่พบเห็นได้
ทั่วไปในชีวิตประจำวัน
จริงครับ
เห็นด้วย
การ
กระทำเช่นนี้
แพร่หลาย
อย่างเงียบๆ
บุหรี่
โต๊ะเก็บเงิน
ลูกค้า
แต่รวดเร็ว
ไปในชุมชน
ต่างๆ ทั่ว
ประเทศ
เด็กหญิง
ขนุน
เด็กชาย
ข้าวเกรียบ
โห

การโฆษณาบุหรี่ ณ จุดขาย

การโฆษณาบุหรี่ ณ จุดขาย ได้แก่ การสร้างสื่อต่างๆ เพื่อประชาสัมพันธ์ โลโก้ หรือ สัญลักษณ์ หรือ เครื่องหมายการค้า ของสินค้า ณ จุดจำหน่ายสินค้านั้นๆ

ในประเทศไทยมีการโฆษณาบุหรี่ ณ จุดขายในรูปแบบต่างๆ กัน เช่น

- การออกแบบตู้จำหน่ายบุหรี่ที่มีสีและลวดลายเดียวกับซองบุหรี่
- การติดป้ายราคาที่ตู้จำหน่ายบุหรี่มีทั้งแบบที่เคลื่อนไหวได้และเป็นสติ๊กเกอร์
- การติดสติ๊กเกอร์ชื่อบุหรี่ หรือโชว์ซองบุหรี่ไว้ที่ตู้สินค้าและโต๊ะเก็บเงินของร้านค้า
- การจัดวางป้าย ธงราว ตู้ หรือชั้นวางสินค้าที่ผลิตขึ้นมาเฉพาะบุหรี่ชนิดนั้น
- การติดตั้งนาฬิกา หรือปฏิทินที่มีโลโก้ยี่ห้อบุหรี่ของร้านค้า ณ บริเวณหน้าร้าน

กลยุทธ์การโฆษณาบุหรี่ ณ จุดขาย หรือ การโฆษณาบริเวณร้านขายบุหรี่เป็นกลยุทธ์ทางการตลาดประการหนึ่งของบริษัทบุหรี่ ซึ่งผิดกฎหมายไทยในมาตรา 8 ของ พ.ร.บ.ควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ.2535 ที่ระบุว่า

"ห้ามมิให้ผู้ใดโฆษณาผลิตภัณฑ์ยาสูบ ในสิ่งพิมพ์ ทางวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ หรือสื่ออื่นใด ที่ใช้เป็นการโฆษณาได้"

หากพบกรณีละเมิดกฎหมายห้ามโฆษณาบุหรี่ ดังกล่าว ตัวอย่างเช่น การโฆษณาบุหรี่ ณ จุดขาย หรือ การเผยแพร่สินค้าชื่อเดียวกับบุหรี่ สามารถโทรศัพท์ไปที่เบอร์ 0-2580-9264 กลุ่มพัฒนาภารกิจกฎหมาย สำนักควบคุมการบริโภคยาสูบ ซึ่งเป็นศูนย์ร้องเรียนการฝ่าฝืนกฎหมายบุหรี่ เพื่อเจ้าหน้าที่จะไปควบคุมดูแลให้ผู้ฝ่าฝืนปฏิบัติถูกต้องตามกฎหมายต่อไป

ภาพแสดงการตั้งตู้โชว์บุหรี่ ณ จุดขายบริเวณ
ร้านสะดวกซื้อแห่งหนึ่งในปั๊มน้ำมัน ชานเมืองกรุงเทพฯ

และแล้วเยาวชนกลุ่มหนึ่ง ในกรุงเทพฯ ได้เดินขบวนเรียกร้องให้ร้านสะดวกซื้อยี่ห้อหนึ่งซึ่งมีสาขาทั่วประเทศไทย ยุติการโฆษณาบุหรี่ ณ จุดขาย
หนูเห็นเป็นข่าวหน้าหนึ่งทางหนังสือพิมพ์ และออกทีวีด้วย
แล้วเจ้าของกิจการร้านสะดวกซื้อทำอย่างไรครับ
ผู้แทนกิจการร้านสะดวกซื้อจากบริษัทใหญ่
โต้แย้งว่าไม่ได้โฆษณาบุหรี่
ไม่ได้ฝ่าฝืนกฎหมายและร้องต่อ ศาลเพื่อพิจารณาตัดสิน
เหมือนในหนังเปาปุ้นจิ้นไปร้องที่ศาลไคฟง
เปิดศาลได้แววู...

การโฆษณาบุหรี่ ณ จุดขาย

"...แต่เดิมบริษัทบุหรี่ใช้การโฆษณาแบบทางตรง แต่หลังจากที่ประเทศไทยมีกฎหมายห้ามโฆษณาบุหรี่แล้ว ตู้บุหรี่หรือจุดขายบุหรี่เป็นกลยุทธ์การตลาดที่สำคัญลำดับต้นๆ ของบริษัทบุหรี่ และการใช้กลยุทธ์เราห่วงเยาวชน เพื่อรักษาภาพพจน์และบอกกับสาธารณะว่าไม่ต้องการให้เด็กติดบุหรี่

แต่ในความเป็นจริงแล้ว ได้มีการเปิดเผยเอกสารลับของบริษัทบุหรี่ในสหรัฐอเมริกา ปี 1990 ผลจากการฟ้องร้องบริษัทบุหรี่ถูกบังคับให้เปิดเผยเอกสาร และพบว่ามีเอกสารหลายชิ้นที่ระบุว่า

"ลูกค้าที่สำคัญของบริษัทบุหรี่คือเยาวชน"

จากการเปิดเผยเอกสารในครั้งนั้น มีเอกสารที่เกี่ยวข้องกับประเทศไทยที่ระบุว่า "บริษัทบุหรี่จะใช้กลยุทธ์ให้จุดขายเป็นแหล่งโฆษณาบุหรี่"

คุณบังอร ฤทธิภักดี
ผู้ประสานงานเครือข่ายนักรณรงค์
เพื่อการไม่สูบบุหรี่แห่งเอเชียอาคเนย์

แล้วไงต่อครับพี่
กระทรวงสาธารณสุขยืนยันว่าเป็นการโฆษณาบุหรี่ ณ จุดขายและห้ามกระทำการดังกล่าว
กลุ่มเยาวชนรวมตัวกันอีกครั้งหนึ่งเพื่อยื่นรายชื่อผู้สนับสนุนการห้ามโฆษณาบุหรี่ ณ จุดขายต่อกระทรวงสาธารณสุข
เรื่องยังอยู่ในขบวนการทางกฎหมาย
ผู้ขายปฏิบัติตามกฎหมายห้ามตั้งโชว์บุหรี่
ด้วยการติดป้ายข้อความพื้นขาวอักษรดำว่า
ที่นี่มีบุหรี่ขาย
ในที่สุดเป็นอย่างไรคะ
ใช่ ถึงแม้คนจะรู้ว่าบุหรี่เป็นอันตรายแต่ก็ยังสูบอยู่

การโฆษณาบุหรี่ ณ จุดขาย

จุดขายเป็นแหล่งโฆษณาบุหรี่ ที่จะทำให้เด็กวัยรุ่นเข้าถึงบุหรี่ได้ง่าย

เนื่องจากประเทศไทยมีกฎหมายห้ามโฆษณาบุหรี่ที่เข้มงวด บริษัทบุหรี่จึงอาศัยจุดขายบุหรี่ที่เป็นช่องโหว่ของกฎหมาย โดยมียุทธวิธีต่าง ๆ เช่น การนำชั้นวางสวย ๆ และภาพโฆษณาที่ดึงดูดใจวัยรุ่นมาวางที่ด้านหลังของพนักงานที่ขายสินค้า จุดตั้งตู้ก็อยู่ในระดับสายตาที่เด็กและวัยรุ่นสามารถมองเห็นได้ง่าย

การโฆษณาที่จุดขายจะทำให้ผู้บริโภคที่เป็นนักสูบหน้าใหม่รู้จักสินค้าชนิดนั้น และเกิดการจดจำยี่ห้อ รวมทั้งกระตุ้นให้เกิดการอยากทดลองสูบตามมา และถ้ามีการติดป้ายจำกัดอายุที่สูบ ก็จะเป็นการกระตุ้นให้วัยรุ่นอยากทดลองสูบบุหรี่ยิ่งขึ้น

ดร.ปาริชาติ สถาปิตานนท์
คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

มิน่าล่ะ เห็นผู้ใหญ่ สูบกันทุกวัน เลย
ไม่ว่าจะรณรงค์ เพื่อการไม่สูบบุหรี่ อย่างไร
กลุ่มผู้สูบ ก็ลดลงเพียง ไม่กี่เปอร์เซ็นต์
และกลุ่มที่เลิก บุหรี่ส่วนหนึ่ง ก็เป็นเพราะ ป่วย...
ผู้ผลิตบุหรี่
ผม ไม่เกี่ยวนะ พวกคุณ อยากสูบ เองทำไมล่ะ
และเสีย ชีวิตจาก สาเหตุการสูบ บุหรี่ทั้งสิ้น

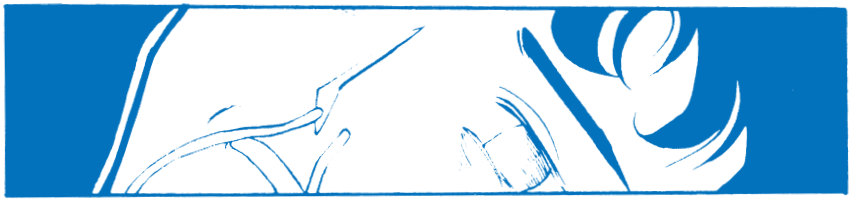

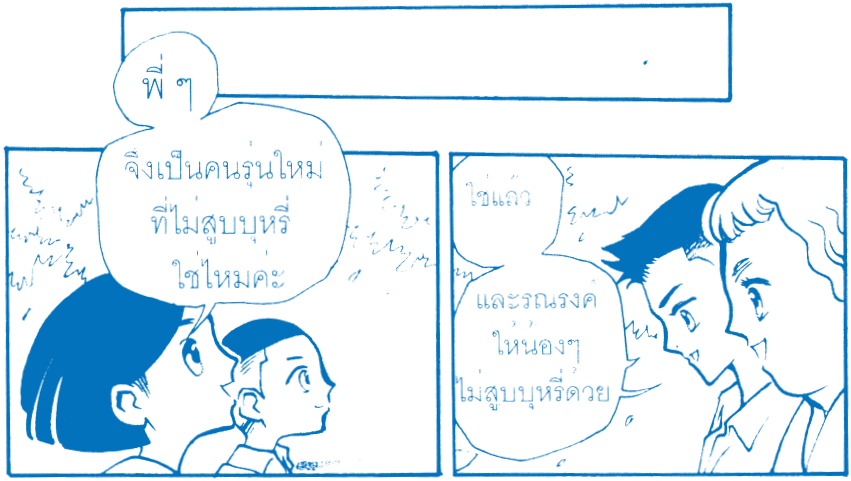
พี่ ๆ
จึงเป็นคนรุ่นใหม่ที่ไม่สูบบุหรี่ใช่ไหมคะ
ใช่แล้ว
และรณรงค์ให้น้องๆ ไม่สูบบุหรี่ด้วย

งั้นเราต้องช่วยกันดูว่าร้านค้าใดฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย
ใช่เลย
แล้วส่งข้อมูลไปยังมูลนิธิรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่เพื่อประสานให้มีการปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเข้มงวดต่อไป